

# KUPLĖS- VERINGOS PILIAKALNIS

JUOZAS MICKEVIČIUS

„Vilkų Lauko kaime (Spraudaičių k., Pajūrio sen., Šilalės r.), buvusio Vainuto valsčiaus Graižausko sklype, kairiajame Jūros krante yra du piliakalniai. Didesnysis – Kuplė (dar žinomas Vilkų lauko piliakalnio vardu), mažesnis – Veringa, pastaraisiais metais daugiau žinomas kaip Spraudaičių piliakalnis. (Šie du piliakalniai seniau sudarė vieną gynybinį kompleksą - red. p.).

Graži ir didinga Kuplė. Tai apie 28 m virš Jūros iškilusi kalva. Status jos vakarinis šlaitas nusileidžia į Jūrą, o iš rytų ir pietų Kuplę supa nedidelė klampi, šaltiniuota pelkė. Į piliakalnio šiaurės vakarų kampą remiasi ilgas, siauras ožnugaris, tarsi koks pylimas, nutšęs Jūros krantu. Piliakalnio pašlaitėje jį perkerta pla-

tus ir gilus griovys. Kitas gilus griovys atkerta pietinį kalvos smaigalį.

Kalvos viršuje yra beveik pusės hektarų dydžio aikštelė, kurios galuose yra buvę pylimai. Aikštė buvo kelis dešimtmečius ariama, tad pylimai išsiskleidę. Šiandien vos įmanoma juos išsiskirti žemės paviršiuje.

Tai vienas didžiausių piliakalnių Jūros pakrantėje. Žmonės pasakoja, kad jo viršūnėje buvusi skylė – anga į paslaptinius požemius. Norėdami apšviesti požemius, kartais žmonės į ją mėtydavę degančių šiaudų gniūžtes. Šiaudai užgesdavę, dugno nepasiekę, o įmesti akmenukai nuriedėdavę tarsi laiptais, skambėdami. Tik neseniai, gal prieš keliolika metų, skylę rąstais užgrindę ir užvertę žemėmis, kad gyvuliai neįkristų.

Tokius pačius pasakojimus apie šį piliakalnį dar 1904 m. yra užrašęs čia lankęsis lenkų archeologas L. Kšivickis. Jam tada piliakalnio savininkas senukas Raštutis papasakojo, kad skylė į požemius dar buvusi jo vaikystės metais, t. y. XIX a. I pusėje.

Daug pasakojama apie urvą su mūro sienomis. Atseit, gabalai nuvirtusios mūro sienos buvę matomi į upę išgriuvusiame šlaite. L. Kšivickis pakasinėjęs įsitikino, kad tai ne mūras, o tik jį labai primenantys konglomerato sluoksniai. Jokių urvo liekanų jis čia nerado.

Pasakojimais apie požemius susivilioję apylinkės mokyklų mokytojai kartu su mokiniais prieš 20–30 metų (apie 1920-uosius metus) kelis kartus bandė kasinėti kalno viršuje esančią aikštę ir surasti pasakojimuose minimą angą. Kasinėtojai pasakoja, kad kai kur pus-



Veringos (Spraudaičių piliakalnis).  
Nuotrauka iš Juozo Mickevičiaus archyvo

metro gylyje jie rasdavę tik sukryžiuotus apdegusius ažuolinius geležėlius ir kai kuriuos kirtus daiktus.

Nėra abejonės, kad šioje aukštoje stačiais šlaitais, sunkiai prieinamoje kalvoje prieš 600 metų stovėjo medinė žemaičių pilis. Čia, kalvos viršuje, pylimais ir medinėmis sienomis apsuptoje aikštėje, buvo mediniai pastatai, kuriuose gyveno pilies įgula, nuo užpuolikų buvo saugojamas gyventojų turtas. Tų pastatų likučius mokiniai kasinėdami ir aptikdavo.

Už puskilometro į šiaurę nuo Kuplės esąs Veringa piliakalnis mažiau žinomas. Jis įrengtas aukštame Jūros kranto kyšulyje, kurį juosia Bario upelis. Tik iš šiaurės pusės kyšulį atkerta du tiesūs, apie 60 m ilgio grioviai ir iki 1,5 m aukščio pylimai. Už pylimų lieka sunkiai priinama apie 16 arų dydžio piliakalnio aikštelė.

Piliakalnis primena trumpą laiką naudotus įtvirtinimus.

Kuplės ir Veringos vardų kilmė ir reikšmė nėra neišaiškinta. Nežinoma ir kiek seni šie vardai. Nėra aptikta, kad kryžiuočiai tas pilis būtų tokiais vardais vadinę. Lietuvoje piliakalniai dažniausiai buvo ir yra vadinami tų kaimų, kurių teritorijoje jie yra, vardais, ne išimtis ir kiti Jūros pakrančių piliakalniai: Kvėdarnos-Padievaičio, Kuniškių-Lileikėnų, Pakisio, Dapkiškių (Šilalės r.), Matiškių ir Dapkiškių (Tauragės r.), Greižėnų-Oplankių.

Iš Jūros pakrantėse išlikusių piliakalnių (buvusių pilių) kartu su Medvėgaliu ir Gegužės pilimis kryžiuočių metraštininkai mini tik 1329 m. žygio į žemaičius metu sunaikintą Kvėdarnos pilį.

Kuplė, sprendžiant iš jos dydžio ir buvusių įtvirtinimų, kaip ir Kvėdarnos pilis, turėjo būti naudojama kovų su kryžiuočiais metu XIII a. II p. – XIV amžiais. Tačiau kada iš tiesų įrengti šie pi-



Skulptūra „Atjauta“ Pajūrio miestelio priegose. Skulptorius Julijonas Vertulis



Jūros upė prie Pajūrio

liakalniai, kada buvo ant jų pastatytos pilys ir kada jos apleistos ar sunaikintos, galima bus pasakyti tik atlikus archeologinius kasinėjimus. Tuo tarpu šiuos gražius ir didingus senovės paminklus būtina saugoti nuo naikintojų – savavališkų smalsuolių kasinėjimų.<sup>1</sup>

\*\*\*

Kuplės-Veringos vardo kilmė. Senovėje, tose vietose, kur dabar yra Kuplės-Veringos piliakalnis, buvo du dideli dvarai. Tų dvarų valdytojai turėję po vieną dukterį. Po kurio laiko tie dvarai nugrimzdę į žemę, o tose vietose atsiradę kalnai. Vėliau žmonės matydavę tas dukteris išbėgančias ant kalno viršaus ir girdėdavę vieną antrai saktant: „Kuplė, Kuplaite“, o antra atsakydavusi: „Veringa, Veringaite.“ Nuo to

laiko žmonės kalną, iš kurio išbėgdavusi Kuplė, pradėję vadinti Kuplė, o tą, iš kurio išbėgdavo Veringa, – Veringa.

Dabar niekas nebemato išeinančių nei Kuplės, nei Veringos. Piliakalnyje, kuriame anksčiau buvę urvai į požemį, jų net pėdsakų nelikę – urvai žolė ir medžiais užaugę. Seniau, kai mesdavę į urvą akmenį, nuskambėdavę požemyje.

\*\*\*

*Papasakojo 70 metų amžiaus P. Piežaitė, gyvenusi Paežerio dvare (Šilalės vlsč.). 1939 m. balandžio 18 d. užrašė Šilalės progimnazijos II klasės mokinė Vanda Šimkevičiūtė, gyvenusi Paežerio dvare.*

<sup>1</sup> A. Tautavičius, „Kuplė ir Veringa“, *Mokslas ir gyvenimas*, 1967 m. rugsėjis, p. 36.